

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

**Післядипломна
педагогічна освіта**

К.І. Ванько

***Навчання основ медіаграмотності
дітей старшого дошкільного віку
(матеріали інтернет-конференції)***

УДК 373.2.016
Н15

УКЛАДАЧ:

Ванько К.І., методист відділу дошкільної освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Зоря Ю.М., експерт і тренер з медіаграмотності, завідувач навчально-тренінгового центру STEM-освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук

Тябут Л.Г., завідувач дошкільного навчального закладу (ясла-садок) комбінованого типу №41 «Дударик» Черкаської міської ради Черкаської області

Навчання основ медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку. У навчально-методичному посібнику вміщено матеріали інтернет-конференції. Теоретичні роздуми та практичні вправи педагогічних працівників закладів дошкільної освіти допоможуть краще зрозуміти сутність навчання основ медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку

Адресовано педагогам закладів дошкільної освіти. - Черкаси: Видавець КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2021.–26 с.

Рекомендовано до друку вченою радою КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»
Протокол № 4 від 31.08.2021 р.

Черкаси 2021

ВСТУП

Ще декілька років тому загальне розуміння слова «грамотність» включало лише вміння читати та писати текст. Сьогодні «грамотність» проявляється в здатності інтерпретувати та використовувати засоби масової інформації, що включає текстову інформацію, мистецтво, аудіо, відео, анімацію та інші безмежні можливості, доступні в цифрову епоху.

Докорінні зміни, які відбулися в українському суспільстві призвели до появи такого поняття, як «медіаграмотність».

Медіаграмотність – це підхід до освіти 21 століття. Він надає основу для доступу, аналізу, оцінки, створення повідомлень у найрізноманітніших формах – від друку до відео до інтернету.

Медіаграмотність – це здатність критично сприймати інформацію, яка споживається та створюється. Вона включає здатність відрізнити факти від суджень та розуміти, як іноді можна використовувати засоби масової інформації для переконання людей.

Кількість засобів масової інформації, якими користуються наші діти, лише збільшується. Вони стикаються з більшим викликом, ніж ми, коли прагнули стати грамотними. Нам потрібно об'єднати зусилля, щоб допомогти їм стати усвідомленими споживачами та виробниками засобів масової інформації.

Теоретичні аспекти

*Дихно Світлана Іванівна,
музичний керівник дошкільного
навчального закладу (ясла-садок)
комбінованого типу №41 «Дударик»
Черкаської міської ради*

МЕДІАОСВІТА БАТЬКІВ ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОГО ДОШКІЛЬНИКА

Анотація. Наш час недаремно називають інформаційним. Сучасна людина не може бути осторонь інформаційних потоків. Але головна складність не в тому, щоб отримати дану інформацію, а у тому, щоб визначити, яка інформація потрібна. Медіаосвіта батьків сьогодні набуває все більшої актуальності, тому що, саме в сімейному просторі починає формуватися медіаграмотність дитини, а найкращий час це дошкільний вік. Батьки є прикладом для своїх дітей. Медіаосвічені батьки – медіаграмотні їх діти.

У сучасному світі дуже швидко розвиваються інформаційно-комунікаційні технології та системи мас-медіа, які впливають на наше життя.

Нас постійно оточує потік інформації з різних джерел: преса, радіо, телебачення, Інтернет, аудіо-, відеопродукція тощо.

Кожного дня як дорослі, так і діти є активними споживачами цієї інформації. А вона (інформація) не завжди є корисною. Тому саме сьогодні ми маємо стати медіаосвідченими та медіаграмотними, а саме навчитися працювати з цифровими технологіями та інформацією: відрізнити правдиву інформацію від неправдивої, корисну від некорисної, маніпулятивну інформацію від не маніпулятивної.

Нині багато приділяється уваги що до медіаосвіти в Україні.

В новій редакції Концепції впровадження медіаосвіти в Україні, (схвалена 21 квітня 2016 року Президією Національної академії педагогічних наук України) зазначено:

- медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.
- медіаграмотність – складова медіакультури, яка стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, успішно здобувати необхідну інформацію, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, отриману з різних медіа, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують.

Сучасні діти з ранніх років з комп'ютером на «ти», розбираються в техніці набагато краще за батьків і проводять за комп'ютером й гаджетами практично весь свій вільний час. Це негативно позначається на їхньому фізичному та інтелектуальному розвитку, адже всі інтереси дитини зосереджені на віртуальному світі й іграх.

Саме сім'я має стати простором для початкового навчання з медіаграмотності дитини. Для своїх дітей перші та найкращі вчителі є їхні батьки. І сьогодні актуальним є медіаосвіта батьків. Адже саме вони своїм прикладом показують дітям, як використовуються мас-медіа в суспільстві, допомагають їм опанувати навичками використання медіа в процесі комунікації з іншими людьми та ретельно підбирають медіапродукт, сприяти освоєнню навичками використання медіа, навчають аналізувати, критично осмислювати інформацію.

Медіаграмотність дитини починається з медіаграмотності батьків.

Найкраще прищеплювати медіаграмотність ще з дошкільного віку через медіаосвітні елементи в навчальному процесі перевагу віддавати ігровій та практичній діяльності дітей.

Дітей потрібно не захищати від медіа (це треба, до речі, пояснити багатьом батькам) – батьки мають готуватися до того, щоб бути активними учасниками медіапроцесу.

З ознайомлення дітей із засобами мас-медіа, їхньою структурою і розпочинається формування медіакультури дитини. Складнішим завданням є захист дитини від негативного впливу медіасередовища. Адже через вікові особливості дошкільник ще не здатен відрізнити, проаналізувати, який мультфільм чи дитяча передача є корисними для нього, що супергерой – це не завжди позитивний герой тощо.

Медіаосвіта пов'язана з усіма видами медіа (друкованими, графічними, звуковими, візуальними тощо) і різними технологіями.

Маленькі діти найкраще вчаться в процесі двосторонньої комунікації. Розмови на різні теми дуже важливі для розвитку мовлення дитини. Спілкування має відбуватися наживо або хоча б за допомогою відеочату (якщо батьки у від'їзді або з дитиною спілкуються бабуся чи дідусь, які живуть далеко). Дослідження показали, що спілкування, дискусії, бесіди на різні теми з дитиною розвивають її мовлення набагато краще, ніж «пасивне» слухання.

Корисно батькам використовувати гаджети разом з дитиною, цим можна допомогти їй отримати більше користі від смартфона або планшета, якщо бути поруч і допомагати знаходити інформацію, вирішувати завдання, спілкувати обговорюючи ту чи іншу проблему, при цьому непомітно контролюючи.

Батьки повинні подбати, щоб діти переглядали тільки якісний матеріал, використовували мобільні пристрої, щоби грати у творчі ігри, а не просто бути чимось зайнятими.

Сьогодні перед країною стоїть завдання навчити нове покоління батьків бути медіаграмотними, медіаосвіченими тоді й діти стануть медіаграмотними.

Наразі з'явилося багато курсів з медіаграмотності для освітян, психологів, медійників, але дуже мало для батьків. Тому завдання педагога допомогти батькам стати медіа грамотними, тому, що медіаосвічені батьки – медіаграмотні їх діти.

Лесечко Оксана Андріївна,
вихователь Новоукраїнського
навчально-виховного комплексу
«дошкільний навчальний
заклад-загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів»
Чорнобаївської районної ради
Черкаської області;
Томенко Наталія Віталіївна,
вихователь дошкільного навчального
закладу (ясла-садок) №61 «Ягідка»
Черкаської міської ради
Черкаської області

МЕДІАОСВІТА: СПЕКТР ОСОБЛИВОСТЕЙ ДЛЯ БАТЬКІВСЬКОЇ АУДИТОРІЇ

Анотація. Сучасна людина не може стояти осторонь шалених інформаційних потоків. Але головна складність на сьогодні не в тому, щоб отримати певну інформацію, а в тому, щоб визначитися, яка саме інформація необхідна. Значний надлишок інформаційних пропозицій призводить до того, що сучасна людина ризикує «потонути» в інформаційному морі. На жаль, нормою стало використання численних маніпулятивних технологій, спрямованих або на безпідставне формування позитивного іміджу замовників, або на «очорнення» їхніх конкурентів, безліч сучасних медіа оприлюднюють дані, не перевіряючи їх достовірності, що породжує загрозу повірити брехливій інформації. Тому сьогодні, коли говоримо про дітей та учнівську молодь, особливого значення набуває вміння грамотної роботи з інформацією.

З вересня 2010 року розпочалася робота в рамках нового для всієї системи освіти напряму – медіаосвіти. Адже все більше дослідники відмічають вплив інформаційного середовища на розвиток дитини.

Зрозуміло, що розвиток інтересів, смаків, вподобань дітей залежить від того, чим займаються їхні батьки. На батьках лежить місія навчити своїх дітей основам інформаційної поведінки і безпеки, призвичаїти до культури відбору та сприймання медіапродукції. Але де українських батьків навчають правилам взаємодії з медіапростором? У батьків в дитинстві не було комп'ютерів, телевізорів та телефонів в такій кількості. Вік людей, що утягнуті в медіажиття, з кожним днем зменшується. Діти, які прилучилися до цього світу в 3 роки чи ще раніше, відрізняються від дорослих, що зіткнулися з медіа після 18 та пізніше.

Тому, на наш погляд, й медіаосвіта повинна бути спрямована не лише на дитину, а й на її батьків. Свідомо або несвідомо у сім'ї діти навчаються сприймати і застосовувати інформацію. Батькам краще пізнавати ази медіа, намагатися самостійно «читати» і критично оцінювати різноманітний медіаконтент, створювати власні медіатвори, і, таким чином, вчитися самим та вчити дитину.

Враховуючи потужний вплив саме телебачення на розвиток дитини, в багатьох країнах існують обмеження на телеперегляд для дітей різного віку, спеціальні закони, що дають можливість батькам обмежити негативний вплив відео і телепрограм на дітей. Ці закони покликані сприяти просуванню ефективних стандартів, систем або інших механізмів для забезпечення простого й повного доступу до інформації, необхідної для ефективного використання технології, що блокує медіанасильство.

Провідні країни Заходу вже давно розробили чітку систему вікових обмежень (рейтингів) для показу фільмів і інших аудіовізуальних матеріалів в кінотеатрах та на телебаченні, для продажу і прокату відеокaset, комп'ютерних/ відеодисків. Як правило, ці обмеження пов'язані з показом сцен насилля, сексу, частим використанням ненормативної лексики тощо.

Аналіз та узагальнення досліджень щодо впливу медіа на розвиток дитини в залежності від її віку, проаналізовані вікові особливості розвитку дитини, дозволяють нам перейти до побудови вікової періодизації взаємодії дитини з медіа в родинному контексті не тільки на основі впливу сцен насильства на психіку дитини, а за критеріями психосоціального та фізичного розвитку дитини в кожний віковий період.

На наш погляд, існує шість вікових груп, кожна з яких має свої особливості взаємодії з медіапростором.

1. Від зачаття до 18 місяців:

- ✓ взаємодія з медіа відбувається через опосередкований вплив дорослого, що піклується про дитину: на внутрішньоутробній стадії розвитку маля розвиває емоції через переживання матері, що спілкується з медіа, після народження – дорослі читають дитині книги, саджають перед телевізором, включають радіо;
- ✓ дитина реагує на звуки від телевізора та радіо;
- ✓ увага до медіа залежить від помітності об'єкта сприймання – інтенсивності, руху, контрасту, змін, несподіванки, протиріччя;
- ✓ дитина вчиться через наслідування моделей дорослого;
- ✓ дитина сприймає зміст телепередач як реальність.

2. Від 18 місяців до 3х років:

- ✓ залежність від дорослих залишається, але зростаюча автономність дитини впливає на вибір медіа;
- ✓ дорослі обмежують власні імпульси та прояви дитини у відповідності до прийнятних моделей поведінки;
- ✓ дитина реагує на швидкі зміни дій на екрані;
- ✓ дитина краще запам'ятовує відеоряд;
- ✓ відбувається поява у дитини улюблених телепередач.

3. Від 3-х до бти років:

- ✓ власний вибір медіа, здатність розрізняти жанри;
- ✓ телевізор – об'єкт постійної уваги дитини, акцент на візуальних ефектах;

- ✓ розуміння відмінностей реальних образів і медіаобразів;
- ✓ концентрація на теперішньому часі;
- ✓ здатність розуміти і реконструювати окремі епізоди та сцени програми;
- ✓ парасоціальна взаємодія;
- ✓ наслідування моделей взаємодії з іншими з мультфільмів;
- ✓ моделювання соціально-психологічної реальності на основі інформації з
- ✓ медіа: просоціальна поведінка або антисоціальна;
- ✓ залежність від зовнішніх настанов, когнітивних стандартів «добре/погано», оцінка медіаконтенту на основі вказівок соціуму;
- ✓ реальна або бажана ідентифікація з героями;
- ✓ диференціація журнальної культури від книжної.

4. Від 6ти до 8ми років:

- ✓ спостерігається удосконалення мови, здатність приймати точку зору іншого, вибудовувати смисли і значення, відповідні лінії сюжету;
- ✓ вихід за межі «тут і зараз»;
- ✓ ідентифікація з героями;
- ✓ відбувається розпізнання основного змісту, реконструкцій ліній оповідання в переплетінні її з власними інтерпретаціями;
- ✓ сформованими є навички розуміння оповідальних схем, приваблюють програми, що нагадують власне життя;
- ✓ спостерігається важкість оцінки реальності телевізійних образів;
- ✓ збільшення гнучкості прийомів, пов'язаних з розподілом уваги;
- ✓ задоволення від вербального гумору;
- ✓ в оцінці моральності вчинку людини дитина орієнтується на безпосередні індикатори поведінки;
- ✓ розвивається потреба в спілкуванні щодо медіа-контенту.

5. Від 9ти до 12ти років:

- ✓ сильна тяга до медіа, експериментування з усім спектром жанрів;

- ✓ здатність розрізняти реальність та видумку за критеріями сконструйованості, фізичної дійсності, можливості, вірогідності та формальних ознак;
- ✓ зрозумілі аморальні наміри людини та недовіра до реклами;
- ✓ розрізняють відео-переживання від реальних;
- ✓ емпатійні переживання в ставленні до теле-«друзів»;
- ✓ самостійність вибору та когнітивні стратегії;
- ✓ стійкі переваги дітей за статевою ознакою.

6. З 12 до 18 років. Після 12-ти років, як показують дослідження, підліток сам регулює свою взаємодію з медіа, батьки майже не в змозі контролювати цей процес, група однолітків стає для людини більш авторитетною і важливою.

Отже, медіа відіграють у наш час значну роль в розвитку і соціалізації дитини, впливаючи як позитивно, так й негативно на різні складові особистості дитини в різні вікові періоди. Створена вікова періодизація взаємодії дитини з інформаційним простором в родинному контексті може допомогти спеціалістам, що консультують батьків з приводу взаємодії дитини з медіа, формування медіазалежностей тощо і саме вона покладена в основу медіаосвіти сім'ї.

Практична діяльність з дітьми: заняття, дидактичні вправи, дидактичні прийоми

Жаборовська Віта Вікторівна,
вихователь-методист,
Білінська Алла Іванівна,
вихователь закладу дошкільної освіти (ясла-садок) «Дзвіночок» №5 комбінованого типу
Жашківської міської ради Черкаської області

МАЛЯТА ТА ТАКИЙ ЦІКАВИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР (для роботи з дітьми старшого дошкільного віку)

Анотація. Робота з дітьми проводиться з врахуванням вікових особливостей дітей, які ще тільки навчаються аналізувати, розрізняти,

використовувати різну інформацію, яку отримують із медіапростору. В дошкільному віці найбільше притягує увагу малят реклама, мультики, яскраві картинки, різні звуки і невідомі предмети. В наш час діти сприймають більше інформації ніж будь-коли раніше. Наше завдання навчити дошкільників використовувати інформацію з користю, для свого всебічного розвитку, відкидаючи зайве.

Мета. Навчити дітей безпечно і ефективно взаємодіяти із сучасною системою мас-медіа (радіо, телебачення, інтернет); критично оцінювати та використовувати інформацію, розуміти реальність, осмислювати рекламу, збагачувати практичний досвід, аналізувати, оцінювати і робити правильний вибір. Заохочувати дошкільнят до дослідів та експериментів. Вчити граматично правильно будувати речення, збагачувати словник дітей словами: реклама, флешка, інтернет, інформаційний простір, тощо. Розвивати пам'ять, увагу, аналітичне мислення. Виховувати бажання дізнаватись нову інформацію із інформаційного простору та дружні взаємовідносини в колективі.

Матеріал: дидактичні картинки до занять, корзинка із продуктами харчування, рюкзак із яблуками, ноутбук, флешка, великий прозорий стакан і ложка.

Попередня робота: перегляд мультфільмів «Маша + каша», «З вовками жити», «Корисні підказки. Смачні та корисні», за посиланнями:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=S2A-VC4WWU&list=PLshJpmmXcDiTDjMon8Fd9qz2JxEzoZlbd&index=9>
2. https://www.youtube.com/watch?v=rWTtFWMpAbc&list=PL_JLCl4eYE2xxtMR9U6vxnrptlrr4GTME
3. <https://www.youtube.com/watch?v=1gH0BAKPWmg&t=11s>

Хід

Організаційний момент. Діти встають в коло, беруться за руки, посміхаються один одному і промовляють разом слова.

Ми веселі дошкільнята

Любим бігати, стрибати.

Хочемо все про всіх дізнатись.

Вихователь. Я сьогодні хочу вас запросити у цікаву подорож і познайомити із далеким світом, який зветься – інтернет.

Стук у двері. Заходять дівчинка Марійка і Ведмідь Мишко. (У Марійки кошик із продуктами харчування, а в Мишка рюкзак із яблуками та флешкою в кишені).

Марійка та Мишко. Добрий день, малята!

Вихователь. Добрий день! Погляньте, малята, хто до нас прийшов. Як називається мультфільм? Про кого він? Які герої були у ньому ще крім Маші в Ведмедя?

Марійка. Ми прийшли до вас в гості і принесли гостинці. *(Марійка показує на корзинку).* У мене тут стільки всього смачного. Я перша пригощу малят. *(Дістає із корзинки чіпси, тік-так, сухарики, вафлі, кока-колу і кладе на стіл).*

Марійка. Я коли голодна, завжди це їм.

Вихователь. Малята, як ви думаєте, ця їжа втамує голод? Чому?

Хіба можна їсти все підряд, щоб бути ситим?

Марійка. Я бачила рекламу по телевізору і завжди так роблю.

Ви теж так робите? *(Відповіді дітей).*

Вихователь. Малята, а ви знаєте, що таке реклама? *(Відповіді дітей).*

Реклама – це інформація, яка доноситься різними способами, при цьому містить відомості про певний товар, послугу, щоб привернути увагу більшої кількості покупців, споживачів, глядачів, замовників. Реклама є в газетах, журналах, на телебаченні та радіо.

Марійка. Але в рекламі говорять ще це корисні продукти, які вгамують голод.

Вихователь. Так, малята, це їсти можна, але чи варто це робити. Давайте перевіримо. Я пропоную провести експеримент.

В прозору ємкість опускаємо чіпси, вафлі, сухарики, тік-так. Заливаємо все кока-колою і перемішуємо. Закрийте очі і уявіть, що ви все це з'їли одночасно.

Відкрийте очі і подивіться. Все перемішалось, бурлить, неприємно пахне. На стінках стакану осідає жир. Так само у вас в животиках. Поміркуйте, це корисно? (*Відповіді дітей*).

Вихователь. Їсти це можна, але користі вашому організму ці продукти не принесуть. Тут немає вітамінів та інших поживних речовин, які необхідні для вашого росту і розвитку. Отже, рекламу дивитись можна, але сліпо наслідувати їй не варто.

А щоб краще зрозуміти що корисно, а що ні, давайте згадаємо відео-ресурс **Корисні підказки. Смачні та корисні.**

Запитання по відеоконтенту:

- Що розповів вам мультфільм?
- Які продукти ви виберете для свого харчування? Чому?
- А які відкладете в сторону? Чому?

Рухлива гра «Хто перший зварить борщ?»

Мета: Навчити дітей швидко вибирати потрібні та корисні продукти для приготування борщу, використовуючи натуральні овочі і картинки. Розвивати пам'ять, мислення, орієнтування в просторі. Виховувати дружні взаємовідносини, швидкий біг.

Марійка. Дякую вам, малята! Тепер я знаю, які продукти слід використовувати для свого харчування і як сприймати рекламу. Тепер я зможу легко приготувати собі смачний обід. Ось погляньте, як я вмю.

– Мишко, дай, будь ласка, флешку, я покажу малятам мультик. (Мишко показує флешку).

Вихователь. Малята, а ви знаєте, що таке флешка? (відповіді дітей)

Флешка – це пристрій для збереження інформації, що підключається до комп'ютера або до ноутбука. (Записати коротке відео про флешку і на ноутбуці показати, або розповісти вихователю, показуючи різні види флешок).

Вихователь. Дітки, ви зрозуміли, для чого потрібна флешка. А тепер, давайте згадаємо ще один мультфільм «Маша + каша».

Запитання до дітей:

➤ Чи може дитина вашого віку приготувати собі їду? Чому?

Вихователь. Дітям заборонено без присутності дорослих користуватися ножем, газо- та електроприладами, сірниками, вмикати кран з водою. Але, коли мама готує обід, ви можете їй допомогти у цьому.

Марійка, це просто мультик і малята, дивлячись його повинні вчитися аналізувати та вирізняти правильну та не правильну поведінку героїв. А коли щось не зрозуміло, то обов'язково спитати у мене, або в мами чи тата.

Фізкультхвилинка. Руханка «Вверх і вниз», посилання:
<https://www.youtube.com/watch?v=pcLMi59Pqhw>

Марійка (радісно). Добре. Я все зрозуміла. Але в мене виникла ідея. Я чула по радіо та бачила рекламу по телевізору, де розповідали, що є такі красиві різнокольорові пігулки, схожі на Тік-так. Коли їх прийняти, можна їсти не корисну їжу і не болітиме живіт, голова, нога, рука, горло. Я такі пігулки бачила в аптечці у Мишка, вип'ю їх скільки захочу і все буде добре. Ви бачили таку рекламу, малята?

Вихователь. Як ви думаєте, правильно міркує Марійка? Можна самостійно лікуватися і лікувати інших? (Відповіді дітей).

Давайте згадаємо мультфільм «З вовками жити».

Вихователь. Отже, запам'ятайте, коли ви хворієте потрібно приймати ліки із рук мами чи тата за рекомендацією лікаря. А самостійно дітям заборонено ковтати будь-які пігулки та ліки тому, що це призведе до отруєння і погіршення стану дитячого організму. (Розгляд ілюстрацій).

Гімнастика для очей.

Мишко. Тепер моя черга, малята, вас пригостити.

Ви любите яблука? Яблука, це корисно чи шкідливо?

Пригощайтесь, будь ласка. (*Ведмідь із рюкзака дістає яблука і роздає дітям*).

Вихователь. А зараз, Марійка та Мишко, послухайте наші поради і запам'ятайте їх.

➤ Харчуйся правильно, а їжу з реклами вживай з дозволу батьків.

- Дивись кінофільм, але наслідуй поведінку добрих, веселих, щедрих і розумних персонажів.
- Рекламу слухай, а лікуйся тим, що призначає лікар і обов'язкова під наглядом дорослих.
- Мультки – це цікаво і весело, але всі герої і події у них вигадані. В житті так рідко буває. Не забувай про це.
- Проводячи час біля комп'ютера, ноутбука, планшета, розширюй свої знання, шукаючи розвивальну і пізнавальну інформацію самостійно або з батьками.
- Навчайся використовувати інформацію з користю, відкидаючи зайве.
- Вчися зберігати і використовувати корисну і цінну інформацію на флешці.

На цьому наша зустріч закінчилася. Дякуємо вам, Мишко та Марійка, що до нас завітали.

Марійка. Дякуємо вам малята, що допомогли нам розібратись, як правильно користуватись інформацією із інтернету, радіо та телебачення. Нам дуже у вас сподобалось. До побачення. До нових зустрічей.

Вихователь із дітьми. До побачення. Приходьте до нас в гості.

Мартинюк Наталія Іванівна,
вихователь дошкільного навчального
закладу (ясла-садок) комбінованого
типу №62 «Казка»
Черкаської міської ради
Черкаської області

СТВОРЮЄМО ВЛАСНИЙ КОМІКС (для роботи з дітьми старшого дошкільного віку)

Анотація. В наш час діти сприймають більше інформації ніж будь-коли раніше. Наше завдання навчити дошкільників використовувати інформацію з користю, для свого всебічного розвитку, відкидаючи зайве. Чудовим прикладом такої діяльності є створення коміксів.

Мета. Вчити дітей створювати маленькі оповідки та передавати їх зміст за допомогою коміксів; розвивати мовлення, творчість, працювати в команді, аргументувати та відстоювати свою думку, розподіляти ролі, презентувати напрацьований продукт.

Підготовча робота: перегляд з дітьми різних коміксів.

Хід.

Вихователь пропонує дітям пригадати комікси, які вони розглядали.

Запитання до дітей.

- Що таке комікс?
- Які комікси ви переглядали?
- З чого складається комікс?

Для закріплення знань вихователь пропонує дітям такі вправи:

- "Склади картинку по порядку"
- "Домалюй картинку, яку пропустив автор"
- "Розмалюй комікс"
- "Домалюй персонажа"
- "Склади оповідку"

- "Опиши подію"
- "Визнач пропущені кадри", аргументуй свою думку.

Вихователь: сьогодні ми будемо створювати власні комікси (*робота по складанню коміксів проходить в декілька етапів*).

На першому етапі кожен вихованець складає власну розповідь про літні пригоди.

На другому етапі вихователь пропонує дітям проілюструвати свою розповідь. Кількість картинок у кожного дошкільника може бути різна.

На третьому етапі вихованці розкладають картинки у порядку згідно розповіді та створюють свій комікс про літні пригоди.

(другий та третій етапи можна запропонувати батькам, для спільної діяльності з дітьми).

Коли комікси створені діти презентують їх один одному. Після цього розміщують в осередку книги.

Створювати комікси можна і під час групової діяльності. Кожна група обирає тему і спільно створюють комікс. У цьому випадку діти вчаться працювати в команді, аргументувати та відстоювати свою думку, розподіляти ролі, презентувати напрацьований командний продукт.

Ванько Ксенія Іванівна,
методист відділу дошкільної
освіти КНЗ «ЧОПОПП ЧОР»

ПРИЙОМ “ПЕРЕГЛЯД ІЗ ЗУПИНКАМИ”

на прикладі короткометражного мультфільму «Перекус»

Мета: орієнтація на сприйняття медіа, вчити дітей критично сприймати відео. Вчити дітей міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Зупинка 1 Як ви думаєте, як будуть розвиватися події? (діти висловлюють свої припущення стосовно розгортання подій)

Зупинка 2 Подумайте, як може закінчитись мультфільм? (діти висловлюють свої припущення стосовно закінчення)

Після перегляду педагог з дітьми проводить бесіду.

Запитання для бесіди:

- Чи очікували ви такого закінчення?
- Як ви оцінюєте дії бабусі, хлопчика?
- Як би ви вчинили на місці хлопчика?
- Як ви думаєте, чи змінилося ставлення бабусі до хлопчика наприкінці мультфільму? По чому це видно?

Педагогічний проєкт

Ванько Ксенія Іванівна,
методист відділу дошкільної
освіти КНЗ «ЧОШПОП ЧОР»

МІНІ ПРОЄКТ «ІЖАЧОК»

Мета: познайомити дітей з поняттями «факт», «авторська думка». Вчити аналізувати різні джерела інформації, знаходити факти, в рамках окресленої теми, критично сприймати медіа текст. В запропонованому тексті

розмежовувати факти та авторські думки. Вчити дітей міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку, працювати в команді, презентувати напрацьований продукт.

Робота над проєктом проходить в декілька етапів.

1 етап – підготовчий, інформаційний

Вправа “Пазли”

(Вправа допоможе дітям поміркувати, проаналізувати побачене, зробити припущення, висновки, пояснити та аргументувати свою думку)

Орієнтовні запитання до дітей:

- Як ви гадаєте про кого ми сьогодні будемо говорити? Аргументуйте свою думку.
- Як ви здогадалися?
- Розгляньте уважно пазли, що або хто на них зображений?
- Який пазл вам допоміг відгадати нашого героя, що на ньому зображено?

Після опрацювання пазлів та визначення героя педагог читає дітям вірш П. Воронька «Їжачок-хитрячок» та пропонує дати відповіді на запитання.

ЇЖАЧОК-ХИТРЯЧОК

Їжачок-хитрячок

Із голок та шпичок

Пошив собі піджачок.

І у тому піджачку

Він гуляє по садку.

Натикає на голки

Груші, яблука, сливки.

І до себе на обід

Він скликає цілий рід.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Яку інформацію ви дізналися з вірша?
- Чим харчується їжачок?
- Де він проживає?
- Чим вкрите тіло їжачка?

Як ви думаєте що у цьому вірші факт, а що авторська думка? (на це запитання отримати відповідь на цьому етапі не обов'язково).

II етап – практичний

Вправа “Факти, авторська думка”

(Вправа допоможе дітям проаналізувати різні джерела інформації, знайти факти, в рамках окресленої теми, навчить критично сприймати медіатекст)

Педагог об'єднує дітей в три групи.

Кожна група шукає інформацію про їжака використовуючи медіа (відео файли, енциклопедії, інтернет) та створюють продукт для презентації напрацювань (газету, лепбук, інтелект-карту).

Після закінчення роботи в групах діти презентують свої напрацювання.

III етап – рефлексія (закріплення поняття «факт», «авторська думка»)

Педагог повторно читає вірш, а дошкільники аналізують і розмежовують, яка інформація є факт, а яка – авторська думка.

Шумілова Любов Григорівна,
інструктор з фізкультури дошкільного
навчального закладу (ясла-садок)
комбінованого типу №41 «Дударик»
Черкаської міської ради

МІНІ ПРОЄКТ «ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ»

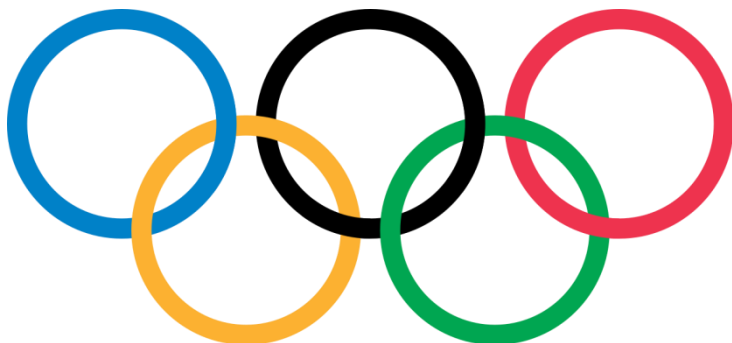
Мета: познайомити дітей з поняттями «інформація», спорт, види спорту, Олімпіада, комікс. Вчити аналізувати різні джерела інформації, знаходити інформацію в рамках окресленої теми, критично сприймати медіа текст. Вчити дітей міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку, працювати в команді, презентувати напрацьований продукт, створювати комікси.

Робота над проектом проходить в декілька етапів.

I етап – інформаційний

Вправа “Інтерв’ю”

(Вправа допоможе дітям поміркувати, проаналізувати побачене, зробити припущення, висновки, пояснити та аргументувати свою думку)

Репортер запрошує дітей у телестудію на програму «Спорттайм». *(репортером може бути дитина, а може бути дорослий).* Учасникам студії

пропонують розглянути малюнок і дати відповіді на запитання. *(Допускаються всі відповіді правильні, повні, неповні та неправильні).*

Орієнтовні запитання до дітей:

- Як ви гадаєте про що, або кого ми сьогодні будемо говорити? Аргументуйте свою думку.
- Як ви здогадались?
- Які бувають Олімпіади?
- Які види спорту представлені на Олімпіаді?
- Що означають кольори олімпійських кілець?

Після опрацювання запитань репортер пропонує дітям знайти відповіді на запропоновані питання у джерелах інформації та порівняти їх з озвученими.

II етап – практичний

Вправа “Пошук інформації”

(Вправа допоможе дітям проаналізувати різні джерела інформації, знайти факти, в рамках окресленої теми, навчить критично сприймати медіаресурси)

Педагог об’єднує дітей в три групи.

Кожна група шукає інформацію про певні олімпійські ігри літня олімпіада, зимова олімпіада, параолімпіада) використовуючи медіа (відео файли, енциклопедії, інтернет) та створюють продукт для презентації напрацювань *(газету, лепбук, інтелект-карту, журнал).*

Після закінчення роботи в групах діти презентують свої напрацювання.

III етап – рефлексія (закріплення поняття «інформація»)

Репортер повторно задає питання діти дають відповідь та діляться досвідом, як їм працювалось.

IV етап – робота дітей з батьками

Педагог пропонує дітям та батькам створити вдома комікс на улюблений вид спорту. Всі комікси переглядаються і об’єднуються в бібліотечку тема якої «Спорт».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алла Бубін, Світлана Боярчук. Медіаосвіта як важливий чинник професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти Педагогічний часопис Волині. – №2(9). – 2018
2. Виховання дітей в еру цифрових технологій. URL: <https://childdevelop.com.ua/articles/upbring/3845/> (дата звернення 15.05.21)
3. Вплив електронних пристроїв на мозок дітей. URL: <https://childdevelop.com.ua/articles/health/2492> (дата звернення 23.05.21)
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція)/ за ред. Л.А. Найдьоновой, М.М. Слюсаревського. – Київ, 2016. – 16с. URL: <http://mediaosvita.org.ua/book/kontseptsiya-vprovadzheniya-mediaosvity/> (дата звернення 02.05.21)
5. Медіа та права дитини [Текст] : [посібник для журналістів, створений самими журналістами] / [Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), Представництво в Україні]. – [Вид. 2-ге]. – Київ : Інтерньюз-Україна, 2009. – 64 с.
6. Медіаграмотність і критичне мислення в закладі дошкільної освіти. Навчально-методичний посібнику./ за ред О.В. Волошенко, О.Ф. Іванова, Г.А. Дехтярьова – Київ: АУП. ЦВП. 2020.– 79с.
7. Медіаграмотність дитини починається з медіаграмотних батьків URL: <https://eo.gov.ua/mediagramotnist-dytyny-pochynaiet-sia-z-mediagramotnosti-bat-kiv/2020/02/14/> (дата звернення 15.05.21)
8. Медіаосвіта в Україні: історія і сьогодення [Текст] / М. Коропатник // Сіверянський літопис. – 2016. – № 3. – С. 159-174.
9. Медіаосвіта та медіаграмотність як актуальні тенденції виховання сучасної молоді / Т.В. Іванова, В.Ф. Іванов // Педагогіка і психологія. – 2013. – № 2 (79). – С. 46-55.
10. Медіаосвіта: європейський досвід та українські перспективи в контексті шкільної та післядипломної педагогічної освіти [Текст]: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 18-19 квіт. 2013 р. / [Ін-т соц. і політ.

- психології Нац. акад. пед. наук. України та ін. ; редкол.: О.В. Волошенюк та ін.]. – Чернігів: [б. в.], 2013. – 143 с.
- 11.** Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів [Текст] / О.Т. Баришполець [та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – Київ : Міленіум, 2014. – 346 с.
- 12.** Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу [Текст] : підруч. для слухачів системи післядиплом. пед. освіти / Л.А. Найдьонова ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 243 с.
- 13.** Навчальний календарик розвитку критичного мислення. Робочий зошит для дітей старшого дошкільного віку / Степанова Н.М. – Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. – 73 с.
- 14.** Найдьонова Л.А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу [Текст]: підруч. для слухачів системи післядиплом. пед. освіти / Л.А. Найдьонова ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. - 243 с.
- 15.** Чашка Тетяна. Формування медіаграмотності у дітей середнього дошкільного віку шляхом залучення їх до медіаграмотного спілкування.
URL: <https://medialiteracy.org.ua/formuvannya-mediatvorchosti-u-ditej-serednogo-doshkilnogo-viku-shlyahom-zaluchennya-yih-do-mediadiyalnosti/>
(дата звернення 20.05.21)

ЗМІСТ

I.	ВСТУП	3
II.	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ	4
1.	<i>Дихно С.І.</i> Медіаосвіта батьків як засіб виховання медіа грамотного дошкільника	4
2.	<i>Лесечко О.А., Томенко Н.В.,</i> Медіаосвіта: спектр особливостей для батьківської аудиторії	7
III.	ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ДІТЬМИ: ЗАНЯТТЯ, ДИДАКТИЧНІ ВПРАВИ, ДИДАКТИЧНІ ПРИЙОМИ	11
1.	<i>Жаборовська В.В., Білінська А.І.</i> Малята та такий цікавий інформаційний простір	11
2.	<i>Мартинюк Н.І.</i> Створюємо власний комікс	17
3.	<i>Ванько К.І.</i> Прийом “Перегляд із зупинками”	18
IV.	ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЄКТ	19
1.	<i>Ванько К.І.</i> Міні проєкт «Їжачок»	19
2.	<i>Шумілова Л.Г.</i> Міні проєкт «Олімпійські ігри»	22
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	24